

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

การสำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 ของกระทรวงศึกษาธิการนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถาม ที่ให้ครูและนักเรียนซึ่งใช้หนังสือเรียนเล่มนี้ และเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ทำ ผู้วิจัยได้ออกไปส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตาม หลักการสถิติ ดังปรากฏผลดังต่อไปนี้

ภาคที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ก. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครู

ตารางที่ 1 สถานภาพของครูภาษาไทย

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	-	-
	หญิง	30	100
2	อายุ		
	20 - 25 ปี	10	33.33
	26 - 30 ปี	6	20.00

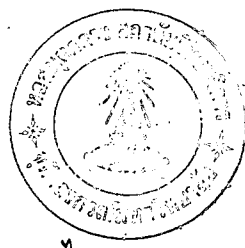
ตารางที่ 1 สถานภาพของครูภาษาไทย (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
	31 - 35 ปี	5	16.67
	36 - 40 ปี	4	13.33
	41 - 45 ปี	3	10.00
	46 - 50 ปี	1	3.33
	51 - 55 ปี	1	3.33
3	คุณวุฒิทางการศึกษา		
	ปริญญาตรี	20	66.67
	อนุปริญญา	2	6.67
	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง	6	20.00
	วุฒิอื่น ๆ (ไม่ไ้ระบุ)	2	6.67
4	วิชาเฉพาะที่เรียน		
	เอกภาษาไทย โทอื่น ๆ	26	86.67
	เอกอื่น ๆ โทภาษาไทย	2	6.67
	ไม่ระบุวิชาเอกโท	2	6.67
5	ประสบการณ์ในการเป็นครู		
	1 - 5 ปี	15	50.00
	6 - 10 ปี	6	20.00
	11 - 15 ปี	2	6.67
	16 - 20 ปี	3	10.00
	21 - 25 ปี	2	6.67
	26 - 30 ปี	2	6.67

ตารางที่ 1 สถานภาพของครูภาษาไทย (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
6	ประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย รวมทั้ง วิชาหลักภาษาไทย		
	1 - 5 ปี	21	70.00
	6 - 10 ปี	6	20.00
	11 - 15 ปี	1	3.33
	16 - 20 ปี	2	6.67
7	ประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 1		
	เกือบ 1 ปี	11	36.67
	เกือบ 2 ปี	19	63.33

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ครูภาษาไทยร้อยละ 100.00 เป็นหญิง และส่วนใหญ่
คือร้อยละ 38.33 มีอายุระหว่าง 20 - 25 ปี รองลงไปที่ร้อยละ 20.00 มีอายุอยู่
ระหว่าง 26 - 30 ปี คุณวุฒิทางการศึกษานั้นครูส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีวุฒิปริญญาตรี
รองลงไปร้อยละ 20.00 มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิชาเฉพาะที่เรียนของครู
ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.67 คือเอกภาษาไทย โทวิชาอื่น ๆ และครูส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00
มีประสบการณ์ในการเป็นครู 1 - 5 ปี รองลงไปที่ร้อยละ 20.00 ทำงานเป็นครูมาแล้ว
6 - 10 ปี ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 70.00 มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย รวมทั้งวิชา
หลักภาษาไทย 1 - 5 ปี ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 63.33 มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกือบ 2 ปี

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิชาภาษาไทย

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยน่าสนใจน่าศึกษา	25	22.93
ภาษาไทยเป็นภาษาของชาติควรเชิดชูไว้	21	19.27
ควรศึกษาภาษาของเราเองให้เข้าใจแจ่มแจ้ง	21	19.27
เป็นแกนกลางในการศึกษาวิชาอื่น	14	12.84
ภาษาของเราเอง ไม่จำเป็นต้องเรียนมากนัก	1	0.92
วิชาภาษาไทยสอนง่าย ใคร ๆ ก็สอนได้	0	0.00
วิชาภาษาไทยสอนยากโดยเฉพาะวิชาหลักภาษาไทย	17	15.60
ไม่ได้รับการยกย่องจากเพื่อนครูและนักเรียนเท่าที่ควร	9	8.25
อื่น ๆ (นักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียน)	1	0.92

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 22.93 เห็นว่าวิชาภาษาไทยน่าสนใจ น่าศึกษา และรองลงไป ร้อยละ 19.27 เห็นว่า ภาษาไทยเป็นภาษาของเราเอง ควรเชิดชูไว้ และควรศึกษาภาษาของเราเองให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 0.92 เห็นว่า ภาษาไทยเป็นภาษาของเราเองไม่จำเป็นต้องเรียนมากนัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนวิชาหลักภาษาไทย

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1	ชอบสอนวิชาหลักภาษาไทย	20	66.67
	เหตุผลที่ชอบสอน		
	มีความรู้ในวิชานี้ดี	3	5.45
	มีความถนัดในการสอนวิชานี้	7	12.73
	รู้จักวิธีสอนที่โดนผล	3	5.45
	วิชานี้มีความสำคัญและมีประโยชน์แก่นักเรียน	14	25.45
	นักเรียนสนใจเรียนดี	3	5.45
	ไ้ศคนควาหาความรู้อยู่เสมอ	11	20.00
	มีใจรักวิชานี้มาก	12	21.82
	อื่น ๆ	2	3.64
2	ไม่ชอบสอนวิชาหลักภาษาไทย	10	33.33
	เหตุผลที่ไม่ชอบสอน		
	ไม่มั่นใจว่ามีความรู้ดีพอ	6	13.95
	ไม่ถนัดสอนวิชานี้	4	9.30
	ไม่รู้จักวิธีสอนที่โดนผล	5	11.63
	ไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญของวิชานี้	-	-
	นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชานี้	10	23.26
	ไม่มีเวลาหาความรู้เพิ่มเติม	5	11.63
	เนื้อหาวิชาซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย	5	11.63
	คิดหาอุปกรณ์ประกอบการสอนได้ยาก	5	11.63
	ต้องเสียเวลาเตรียมการสอนมาก	3	6.98

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 ชอบสอนวิชาหลักภาษาไทย และร้อยละ 33.33 ไม่ชอบสอนวิชาหลักภาษาไทย เหตุผลที่ชอบสอนนั้นครูส่วนใหญ่ร้อยละ 25.45 ให้เหตุผลว่าวิชาที่มีความสำคัญและมีประโยชน์แก่นักเรียน รองลงไปคือร้อยละ 21.82 ให้เหตุผลว่า มีใจรักวิชานี้มาก ส่วนครูที่ไม่ชอบสอนวิชาหลักภาษาไทยส่วนใหญ่คือร้อยละ 23.26 ให้เหตุผลว่านักเรียนไม่สนใจเรียนวิชานี้ รองลงไปร้อยละ 13.95 ตอบว่าไม่มั่นใจว่ามีความรู้ที่พอ

ตารางที่ 4 การได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมวดวิชาภาษาไทย ของครูภาษาไทย

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การอบรม สัมมนาที่กระทรวงศึกษาธิการจัด	8	18.60
การศึกษาจากหนังสือ วารสาร เอกสารต่าง ๆ	24	55.81
การประชุมทางวิชาการของโรงเรียน	10	23.26
ไม่มีโอกาสหาความรู้	1	2.33

ศูนย์วิจัยทั่วไป
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ความต้องการการอบรมสัมมนาก่อนการใช้หลักสูตรใหม่ ในกรณีที่ครู
มีรับการอบรม

ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	6	22.22
มาก	15	55.56
น้อย	4	14.81
น้อยที่สุด	2	7.41

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 55.81 ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากการศึกษาจากหนังสือ วารสาร เอกสาร ต่าง ๆ ครูจำนวนรองลงไปร้อยละ 23.26 ได้จากการประชุมทางวิชาการของโรงเรียน และในตารางที่ 5 ครูจำนวนมากที่สุดร้อยละ 55.56 มีความต้องการอบรมสัมมนาก่อนการใช้หลักสูตรใหม่อย่างมาก รองลงไปร้อยละ 22.22 มีความต้องการมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ประสิทธิภาพของครูเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1	การเข้ารับการอบรมและร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียน		
	ได้รับ	8	26.67
	ไม่ได้รับ	22	73.33
2	การได้เห็นการสาธิตการสอนวิชาหลักภาษาไทยตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521		
	เคย	6	20.00
	ไม่เคย	24	80.00
3	กรณีที่ไม่ได้รับประสิทธิภาพเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนและการสอนวิชาหลักภาษาไทยตามหลักสูตร พ.ศ. 2521 ครูมีความต้องการดังกล่าว		
	มากที่สุด	12	46.15
	มาก	11	42.31
	น้อย	3	11.54
	น้อยที่สุด	0	0.00

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า ครูจำนวนมาก ร้อยละ 73.33 ไม่ได้รับการอบรมและร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียน และจำนวนมาก ร้อยละ 80.00 ไม่เคยได้เห็นการสาธิตการสอนวิชาหลักภาษาไทยตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และครูที่ไม่ได้มีประสิทธิภาพดังกล่าว จำนวนมาก ร้อยละ 46.15 มีความต้องการได้รับสิ่งเหล่านั้นมากที่สุด รองลงไป ร้อยละ 42.31 มีความต้องการมาก

ตารางที่ 7 การเลือกใช้หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้ซึ่งเลือกหนังสือเรียน		
	ครูผู้สอน	4	13.33
	ครูผู้สอนกับเพื่อนครู	10	33.33
	หัวหน้าสายวิชาภาษาไทย	7	23.33
	อาจารย์ใหญ่	1	3.33
	ไม่ทราบว่าใครเลือก	6	20.00
	อื่น ๆ (ฝ่ายวิชาการ)	2	6.67
2	เวลาที่เริ่มใช้หนังสือเรียน		
	ภาคต้น ปีการศึกษา 2521	9	30.00
	ภาคปลาย ปีการศึกษา 2521	3	10.00
	ภาคต้น ปีการศึกษา 2522	17	56.67
	ภาคปลาย ปีการศึกษา 2522	1	3.33

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 33.33 ตอบว่าผู้ซึ่งเลือกหนังสือเรียนใช้คือ ครูผู้สอนกับเพื่อนครู และรองลงไปร้อยละ 23.33 ตอบว่า หัวหน้าสายวิชาภาษาไทยเป็นผู้เลือกให้ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 56.67 เริ่มใช้หนังสือเรียนเมื่อภาคต้นปีการศึกษา 2522 รองลงไปร้อยละ 30.00 เริ่มใช้หนังสือเรียนเมื่อภาคต้นปีการศึกษา 2521

ข. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

ตารางที่ 8 สถานภาพของนักเรียน

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	201	41.87
หญิง	279	58.13

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 58.13 เป็นหญิง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาภาษาไทย

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยน่าสนใจ น่าศึกษา	316	20.44
ภาษาไทยเป็นภาษาของชาตินิยมเชิดชูไว้	408	26.39
ควรศึกษาภาษาของเราเองให้เข้าใจแจ่มแจ้ง	350	22.64
ภาษาของเราเองไม่จำเป็นต้องเรียนมากนัก	28	1.81
วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่สอนง่าย ใคร ๆ ก็สอนได้	13	0.84
วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่เรียนง่าย	88	5.69
วิชาภาษาไทยเรียนยากโดยเฉพาะวิชาหลักภาษาไทย	229	14.81
วิชาภาษาไทยไม่ไ้ครบยกย่องเท่าที่ควร	83	5.37
อื่น ๆ (พื้นฐานในการศึกษาวิชาอื่น, น่าเบื่อ ฯลฯ)	31	2.00

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 26.39 เห็นว่าภาษาไทยเป็นภาษาของชาตินิยมเชิดชูไว้ และรองลงไปคือ ร้อยละ 22.64 เห็นว่า ควรศึกษาภาษาของเราเองให้เข้าใจแจ่มแจ้ง และน้อยที่สุด คือร้อยละ 0.84 เห็นว่า วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่สอนง่าย ใคร ๆ ก็สอนได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนวิชาหลักภาษาไทย

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1	ชอบเรียนวิชาหลักภาษาไทย	300	62.50
	เหตุผลที่ชอบเรียน		
	ภาษาไทยเป็นภาษาของชาติไทย	87	39.19
	วิชาหลักภาษาไทยน่าสนใจมาศึกษา	23	10.36
	วิชาหลักภาษาไทยเรียนง่าย	37	16.67
	เพื่อประโยชน์ในการใช้ภาษา	22	9.90
	ให้ความรู้	10	4.50
	สนุก เพลิดเพลิน	41	18.47
	อาจารย์สอนดี	2	0.90
2	ไม่ชอบเรียนวิชาหลักภาษาไทย	180	37.50
	เหตุผลที่ไม่ชอบเรียน		
	เรียนยาก	73	52.90
	สับสน	25	18.12
	น่าเบื่อหน่าย	21	15.22
	ไม่น่าสนใจ	4	2.89
	ต้องจำกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์มาก	12	8.70
	คะแนนน้อย	2	1.45
	บุคลิกผู้สอนไม่ดี	1	0.72

จากตารางที่ 10 ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 62.50 ชอบเรียนวิชาหลักภาษาไทย และร้อยละ 37.50 ไม่ชอบเรียนวิชาหลักภาษาไทย เหตุผลที่ชอบเรียนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 39.19 ตอบว่า เพราะภาษาไทยเป็นภาษาของชาติไทย รองลงไปคือร้อยละ 18.47 เห็นว่า สนุกและเพลิดเพลิน ส่วนเหตุผลที่ไม่ชอบเรียนนักเรียนร้อยละ 52.90 ตอบว่า เรียนยาก รองลงไปร้อยละ 18.12 เห็นว่า เรียนอย่างสับสน

ภาคที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 ของ
กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความถี่เห็นของครูและนักเรียนด้านเนื้อหาและวิธีการ
เขียนหนังสือเรียน

รายการ	ครู			นักเรียน			t
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D	ความหมาย	
จุดประสงค์ของผู้เรียนในการจัดทำ หนังสือตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชา ท.101, ท.102	3.8	0.61	เห็นด้วย	3.79	0.83	เห็นด้วย	0.07
เนื้อหาในหนังสือเรียนมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา ภาษาไทยโดยเน้นการใช้ภาษาเป็น เครื่องมือสื่อสาร	3.67	0.82	เห็นด้วย	3.98	0.89	เห็นด้วย	-0.66
เนื้อหาของหนังสือเรียนในส่วนที่เป็น ข้อเท็จจริงมีความถูกต้องทันสมัย	3.33	0.92	ไม่แน่ใจ	3.23	0.94	ไม่แน่ใจ	0.57
เนื้อหาในหนังสือเรียนมีความสัมพันธ์ กับประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียน วิชาหลักภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง	3.33	0.80	ไม่แน่ใจ	3.83	0.96	เห็นด้วย	-2.81*
หนังสือเรียนเสนอเนื้อหาหลักภาษา ไทยและวิธีการกระตุ้นความสนใจ ของนักเรียน	2.87	0.94	ไม่แน่ใจ	3.35	1.22	ไม่แน่ใจ	-2.13

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้านเนื้อหาและวิธีการเขียนหนังสือเรียน (ต่อ)

รายการ	ครู			นักเรียน			t
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D	ความหมาย	
เนื้อหากล่าวถึงสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนรู้จัก	2.87	1.17	ไม่แน่ใจ	3.51	1.10	ไม่แน่ใจ	-3.10*
บทเรียนแต่ละบทเรียงลำดับเนื้อหาเรื่องจากง่ายไปหายากและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	2.77	1.07	ไม่แน่ใจ	3.91	1.12	เห็นด้วย	-5.45*
การอธิบายเนื้อหาทำได้ละเอียดชัดเจนมีตัวอย่างประกอบอย่างแจ่มแจ้ง	2.97	1.13	ไม่แน่ใจ	3.55	1.20	ไม่แน่ใจ	-2.59*
การเสนอความรู้ทางหลักภาษาไทยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน	3.27	1.14	ไม่แน่ใจ	4.03	0.97	เห็นด้วย	-4.14*
วิธีการเสนอเนื้อหาได้แนะวิธีและส่งเสริมให้เกิดความคิดที่ถูกต้องรู้จักการหาความรู้ด้วยตนเอง	3.13	0.94	ไม่แน่ใจ	3.66	0.95	เห็นด้วย	-2.98*
นักเรียนจะได้รับความรู้และเกิดทักษะจากการอ่านเป็นอย่างมาก	3.1	0.92	ไม่แน่ใจ	3.79	1.02	เห็นด้วย	-3.64*

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้านเนื้อหาและวิธีการเขียนหนังสือเรียน (ต่อ)

รายการ	ครู			นักเรียน			t
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D	ความหมาย	
วิธีการเขียนหนังสือเรียนได้มีส่วนช่วย ให้ผู้อ่านอยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่ม เติมต่อไป	2.83	0.79	ไม่แน่ใจ	3.63	1.11	เห็นด้วย	-3.91*
ศัพท์และภาษาที่ใช้อธิบายไม่ยาก เกินไป เหมาะสมกับวัยและความ สามารถของนักเรียนในระดับนี้	3.3	0.92	ไม่แน่ใจ	3.80	0.96	เห็นด้วย	-2.79*
ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในเนื้อหา สื่อความ หมายได้แจ่มชัด	3.4	0.77	ไม่แน่ใจ	3.51	1.01	ไม่แน่ใจ	-0.59
การใช้ภาษาอธิบายเนื้อหาได้อย่าง ชัดเจน	2.97	0.85	ไม่แน่ใจ	3.51	1.04	ไม่แน่ใจ	-2.80*
การใช้จำนวนภาษาที่ถูกต้องของตาม หลักภาษาไทย	3.57	0.63	เห็นด้วย	3.94	0.88	เห็นด้วย	-2.28
บทเรียนควรมีส่วนที่เป็นบทสรุป เพื่อ ให้ผู้อ่านเกิดความคิดรวบยอด	3.87	0.90	เห็นด้วย	4.15	0.99	เห็นด้วย	-1.52
เนื้อหาในหนังสือเรียนบางเรื่องมี รายละเอียดมากเกินไปทั้ง ๆ ที่เป็น เรื่องที่ผู้อ่านมีพื้นฐานมาแล้ว ทำ ให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่าย	3.2	1.06	ไม่แน่ใจ	3.37	1.29	ไม่แน่ใจ	-0.71

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้านเนื้อหาและ
วิธีการเขียนหนังสือเรียน (ต่อ)

รายการ	ครู			นักเรียน			t
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D	ความหมาย	
เนื้อหาของหนังสือเรียนมีมากเกินไปควรตัดทิ้งเพราะเนื้อหาบางเรื่องนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย	3.0	1.11	ไม่แน่ใจ	3.16	1.27	ไม่แน่ใจ	-0.68

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการเขียนหนังสือเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่อง เนื้อหาในหนังสือเรียนมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่ความรู้ของนักเรียน วิชาหลักภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื้อหากว่าถึงสิ่งแวคคอมที่นักเรียนรู้จัก บทเรียนแต่ละบทเรียงลำดับเนื้อเรื่องจากง่ายไปหายากและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน การอธิบายเนื้อหาทำได้ละเอียดชัดเจนมีตัวอย่างประกอบอย่างแจ่มแจ้ง การเสนอความรู้ทางหลักภาษาไทยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน วิธีการเสนอเนื้อหาได้แนะวิธีและส่งเสริมให้เกิดความคิดที่ถูกต้อง รู้จักการหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้รับความรู้และเกิดทักษะจากการอ่านเป็นอย่างมาก วิธีการเขียนหนังสือเรียนได้มีส่วนช่วยผู้ใหญ่ผู้อ่านอยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป ศัพท์และภาษาที่ใช้อธิบายไม่ยากเกินไปเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียนในระดับนี้ และการใช้ภาษาอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้านแบบฝึกหัดของหนังสือเรียน

รายการ	ครู			นักเรียน			t
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D	ความหมาย	
ควรมีแบบฝึกหัดเมื่อจบเนื้อหาของแต่ละบท	4.13	0.63	เห็นควย	4.16	0.89	เห็นควย	-0.18
แบบฝึกหัดครอบคลุมเนื้อหาได้ครบถ้วน	3.3	1.12	ไม่แน่ใจ	3.60	1.09	เห็นควย	-1.47
แบบฝึกหัดแต่ละบทมีปริมาณเพียงพอที่จะฝึกได้ให้เกิดความแม่นยำทางเนื้อหา	3.2	1.13	ไม่แน่ใจ	3.78	0.99	เห็นควย	-3.10*
แบบฝึกหัดมีทั้งแบบปรนัยและอัตนัยทำให้วัดความรู้ของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้ง	3.2	1.03	ไม่แน่ใจ	3.86	1.03	เห็นควย	-3.43*
แบบฝึกหัดสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้	3.8	0.92	เห็นควย	3.97	0.94	เห็นควย	0.97
แบบฝึกหัดเหล่านี้สามารถนำไปใช้ปรับปรุงเป็นข้อทดสอบได้	3.8	0.81	เห็นควย	4.14	0.90	เห็นควย	2.03

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .01

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้านแบบฝึกหัดของหนังสือเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในด้านแบบฝึกหัดแต่ละบทของหนังสือเรียนมีปริมาณเพียงพอที่จะฝึกได้ให้เกิดความแม่นยำทางเนื้อหา และแบบฝึกหัดมีทั้งแบบปรนัยและอัตนัยทำให้วัดความรู้ของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้ง

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้านภาพประกอบของหนังสือเรียน

รายการ	ครู			นักเรียน			t
	\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย	
คุณภาพของภาพประกอบอยู่ในเกณฑ์ดี	2.5	1.01	ไม่เห็นด้วย	3.25	1.16	ไม่แน่ใจ	-3.48*
ขนาดของภาพ โทพอ เหมาะกับสิ่งที่							
เล่นในภาพ	2.93	1.05	ไม่แน่ใจ	3.43	1.13	ไม่แน่ใจ	-2.37
ภาพประกอบเป็นภาพสีสวยงามให้							
ถูกต้องตามความเป็นจริง	1.77	0.63	ไม่เห็นด้วย	2.67	1.35	ไม่แน่ใจ	-3.65*
ขั้นตอนในการนำภาพเข้าไปประกอบ							
เหมาะสมกับเรื่อง	2.97	1.10	ไม่แน่ใจ	3.78	1.04	เห็นด้วย	-4.15*
ภาพที่ใช้ประกอบเหมาะสมและ							
สัมพันธ์กับเนื้อหา	3.13	1.07	ไม่แน่ใจ	3.82	1.01	เห็นด้วย	-3.64*
ภาพที่ใช้ประกอบมีความถูกต้อง	3.13	1.04	ไม่แน่ใจ	3.68	0.95	เห็นด้วย	-3.08*
จำนวนภาพมีความเหมาะสมกับ							
เนื้อหา	2.53	1.07	ไม่เห็นด้วย	3.26	1.15	ไม่แน่ใจ	-3.41*
หนังสือเล่มนี้แทบจะไม่มีภาพประกอบ							
เลยทั้งนี้ควรมีให้มาก	3.73	1.14	เห็นด้วย	3.63	1.26	เห็นด้วย	0.43

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่า ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาพประกอบของหนังสือเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในความเห็นเรื่อง คุณภาพของภาพประกอบอยู่ในเกณฑ์ดี ภาพประกอบเป็นภาพสี สวยงาม และให้สื่อถูกต้องตามความเป็นจริง ขั้นตอนในการนำภาพเข้าไปประกอบเหมาะสมกับเรื่อง ภาพที่ใช้ประกอบเหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหา ภาพที่ใช้ประกอบมีความถูกต้อง จำนวนภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนในค่านิยมของหนังสือเรียน

รายการ	ครู			นักเรียน			t
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D	ความหมาย	
ปกหนังสือเล่มนี้มีการออกแบบให้สวยงามใช้สีดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน	2.87	1.04	ไม่แน่ใจ	3.25	1.30	ไม่แน่ใจ	-1.58
ปกหนังสือมีภาพเหมาะสมกับเนื้อหาของวิชาและใช้ภาพที่ทันสมัย	2.37	1.03	ไม่เห็นด้วย	3.14	1.19	ไม่แน่ใจ	-3.48*
สภาพกระดาษปกเป็นกระดาษเนื้อแข็งขาดยากเคลือบพลาสติกทำให้คงทน	2.03	1.10	ไม่เห็นด้วย	3.38	1.40	ไม่แน่ใจ	-5.21*
การเข้ารูปเล่มหนังสือทำอย่างมั่นคงประณีตถาวร	2.43	1.22	ไม่เห็นด้วย	3.70	1.15	เห็นด้วย	-5.88*
หนังสือเล่มนี้มีขนาดพอเหมาะและไม่หนาเกินไป สะดวกในการหยิบใช้	3.5	0.90	ไม่แน่ใจ	3.72	1.12	เห็นด้วย	-1.06
กระดาษที่ใช้พิมพ์ขาวสะอาด มีความทนทานได้มาตรฐานทำให้อ่าน	2.27	1.05	ไม่เห็นด้วย	3.50	1.30	ไม่แน่ใจ	-5.11*

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียนในค่านิยมของหนังสือมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่อง ปกหนังสือมีภาพเหมาะสมกับเนื้อหาของวิชา และใช้ภาพที่ทันสมัย สภาพกระดาษปกเป็นกระดาษเนื้อแข็งขาดยากเคลือบพลาสติกทำให้คงทน การเข้ารูปเล่มหนังสือทำอย่างมั่นคง ประณีตถาวรและกระดาษที่ใช้พิมพ์ขาวสะอาด มีความทนทานได้มาตรฐานทำให้อ่าน

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้านการพิมพ์หนังสือเรียน

รายการ	ครู			นักเรียน			t
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D	ความหมาย	
ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์มีขนาดชัดเจน เหมาะสมกับสายตาของนักเรียน	3.8	0.92	เห็นด้วย	4.22	0.89	เห็นด้วย	-2.52
ตัวอักษรที่ใช้พิมพ์มีรูปร่างสวยงาม ชัดเจน ถูกต้อง	3.77	0.90	เห็นด้วย	3.91	0.95	เห็นด้วย	-0.79
มีตัวอักษรลักษณะพิเศษ เช่น ตัวหนา ตัวเอียงหรือมีการขีดเส้นใต้ข้อความเพื่อ เน้นความสำคัญ ทำให้เด่นชัดและเหมาะ สมกับเนื้อหา	3.5	0.97	ไม่แน่ใจ	3.83	1.16	เห็นด้วย	-1.53
การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง	3.6	0.62	เห็นด้วย	4.05	0.81	เห็นด้วย	-3.01*
การสะกดคำมีความถูกต้อง	3.67	0.71	เห็นด้วย	3.98	0.83	เห็นด้วย	-2.01
การพิมพ์ย่อหน้า การเว้นวรรค การเว้น ช่องว่างตอนบน ตอนล่าง คานขางของ หนังสือแต่ละหน้าทำได้เหมาะสมและมี ความเป็นระเบียบเรียบร้อยดี	3.9	0.48	เห็นด้วย	4.07	0.85	เห็นด้วย	-1.09

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 15 จะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้านการพิมพ์หนังสือเรียน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนในค่านส่วนประกอบ
ต่าง ๆ ของหนังสือเรียน

รายการ	ครู			นักเรียน			t
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D	ความหมาย	
หนังสือเรียนจัดเรียงหัวข้อและบท เหมาะสมตามลำดับความสำคัญของเรื่อง	3.23	0.94	ไม่แน่ใจ	3.77	0.88	เห็นควย	-3.39*
หนังสือเรียนแจ้งใหญ่อานทราบ รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อสำนักพิมพ์ ปีที่ พิมพ์ จังหวัดที่ตั้งสำนักพิมพ์และจำนวน เล่มที่พิมพ์ออกสู่ตลาดชัดเจน	3.5	0.94	ไม่แน่ใจ	3.80	0.98	เห็นควย	-1.64
ราคาของหนังสือเรียนมีความเหมาะสม ก็แล้ว	3.57	0.90	เห็นควย	3.39	1.13	ไม่แน่ใจ	0.86
หนังสือเรียนระบุประเภทวิชา ผู้แต่งหนังสือชัดเจน	2.9	1.09	ไม่แน่ใจ	3.53	1.12	ไม่แน่ใจ	-3.01*
หนังสือเรียนน่าจะมีกิจกรรมการเรียน การสอนแต่ละบทเสนอแนะไว้ท้ายบท เรียนควย	3.97	0.89	เห็นควย	3.82	1.02	เห็นควย	0.79
หนังสือเรียนน่าจะมีบรรณานุกรมท้ายเล่ม หรือท้ายบทให้มีกระจางพอที่จะสืบค้น ค้นคว้าต่อไป	4.13	0.78	เห็นควย	4.15	0.96	เห็นควย	-0.11

* แยกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียนในค่านส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องหนังสือจัดเรียงหัวข้อ และบทเหมาะสมตามลำดับความสำคัญของเรื่อง และหนังสือเรียนระบุประเภทวิชาของผู้แต่งชัดเจน

ภาคที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียน และการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทย

ตารางที่ 17 หนังสือที่ยึดเป็นหลักในการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยมากที่สุด

รายการ	ครู		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1	18	60.00	231	48.13
หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1	6	20.00	199	41.46
คู่มือการสอนหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1	3	10.00	47	9.79
ตำราวิชาหลักภาษาไทยอื่น ๆ	3	10.00	3	0.63

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 60.00 และ 48.13 ตามลำดับใช้หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ ยึดเป็นหลักในการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยมากที่สุด

ตารางที่ 18 การใช้หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย

ลำดับ	ข้อความ	ครู		นักเรียน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ลักษณะการใช้หนังสือเรียน				
	ใช้ตลอดทั้งเล่ม ทุกบท	7	23.33	194	40.42
	ใช้ตลอดทั้งเล่ม ทุกบท และมีหนังสืออื่นประกอบ	12	40.00	139	28.96
	ใช้เฉพาะบางบท บางหัวข้อเรื่องและมีหนังสืออื่นประกอบ	7	23.33	112	23.33
	ใช้เพียงเป็นหลักในการเรียงลำดับหัวข้อที่จะสอนและใช้หนังสืออื่นประกอบ	4	13.33	35	7.29

ตารางที่ 18 การใช้หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	ครู		นักเรียน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2	การใช้หนังสือเรียนในชั่วโมงเรียนวิชาหลักภาษาไทย				
	ใช้ทุกชั่วโมง	8	26.67	90	18.75
	ใช้เป็นบางชั่วโมง	22	78.33	376	73.33
	ไม่ใช้เลย	-	-	6	1.25
	อื่น ๆ	-	-	8	1.67
3	ความเข้าใจจากการอ่านหนังสือเรียน				
	เข้าใจทั้งหมดทันที	2	6.67	20	4.17
	เข้าใจบ้างบางตอน	10	33.33	218	45.42
	ต้องมีการอธิบาย	12	40.00	214	44.58
	ต้องค้นคว้าจากหนังสือเล่มอื่น ๆ	6	20.00	28	5.83
4	ลักษณะการเรียนการสอนจากหนังสือเรียน				
	นักเรียนอ่านพร้อมกันทั้งชั่วโมง	1	1.10	23	1.71
	นักเรียนอ่านพร้อมกันก่อนหรือหลังการอธิบาย ของครู	2	2.20	69	5.14
	นักเรียนอ่านเป็นรายบุคคลก่อนหรือหลังการ อธิบายของครู	4	4.40	102	7.60
	ครูอธิบายแล้วให้นักเรียนเปิดหนังสือดูตาม ไปควย	15	16.48	306	22.80
	นักเรียนอ่านเฉพาะบางหัวข้อประกอบการ อธิบาย	7	7.69	87	6.48

ตารางที่ 18 การใช้หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	ครู		นักเรียน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ครูอธิบายประกอบการซักถามในหนังสือเรียน	12	13.19	226	16.84
	ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านมาล่วงหน้า	10	10.99	155	11.55
	ครูอธิบายและใช้หนังสือเรียนเป็นเครื่องสรุป	10	10.99	97	7.23
	ครูมีกิจกรรมต่าง ๆ และใช้หนังสือเรียนเป็นเครื่องสรุป	8	8.79	47	3.50
	ครูอธิบายและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากหนังสือ	17	18.68	206	15.35
	มีคำใช้หนังสือเรียนในชั่วโมงเรียน แต่ใช้เพียงแบบฝึกหัด	4	4.40	16	1.19
	อื่น ๆ	1	1.10	8	0.60

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 40.00 ใช้หนังสือเรียนตลอดทั้งเล่มทุกบท และมีหนังสืออื่นประกอบ แต่นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 40.42 ตอบว่าใช้หนังสือเรียนนั้นใช้ตลอดทั้งเล่มทุกบท และการใช้หนังสือเรียนในชั่วโมงเรียนวิชาหลักภาษาไทย ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.33 เท่านั้นใช้หนังสือเรียนเป็นบางชั่วโมงเท่านั้น รองลงไปคือครูร้อยละ 26.67 และนักเรียนร้อยละ 18.75 ใช้หนังสือเรียนทุกชั่วโมงในชั่วโมงเรียนวิชาหลักภาษาไทย ส่วนความเข้าใจจากการอ่านหนังสือเรียนนั้น ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 40.00 ตอบว่าต้องมีครูอธิบายและนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 45.42 ตอบว่าเข้าใจหนังสือเรียนบ้างบางตอน ลักษณะการเรียนการสอนจากหนังสือนั้น ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 18.68 ตอบว่าครูอธิบายและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากหนังสือ รองลงไปร้อยละ 16.48 ใช้การอธิบายแล้วให้นักเรียนเปิดหนังสือดูตามไปควย แต่นักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 22.80 ตอบว่าลักษณะการเรียนการสอนจากหนังสือเรียนคือ ครูอธิบายแล้วให้นักเรียนเปิดหนังสือดูตามไปควย รองลงไปคือร้อยละ 16.84 ตอบว่า ครูอธิบายประกอบการซักถามในหนังสือเรียน

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หนังสือเรียน

ลำดับ	ข้อความ	ครู		นักเรียน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ปัญหาในการใช้หนังสือเรียน				
	ประสบปัญหามาก	2	6.67	53	11.04
	ประสบปัญหาพอควร	25	83.33	302	62.92
	ไม่ประสบปัญหาเลย	2	6.67	121	25.21
	อื่น ๆ	1	3.33	4	0.83
2	ความสามารถแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหาในการใช้หนังสือเรียน				
	ได้เสมอ	20	66.67	94	19.58
	ได้เป็นบางครั้ง	10	33.33	375	78.13
	ไม่ได้เลย	-	-	11	2.29
3	ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา การใช้หนังสือเรียน				
	เพื่อน	3	10.00	176	36.67
	อาจารย์ที่สอนวิชาภาษาไทย	16	53.33	274	57.08
	หัวหน้าสายวิชาภาษาไทย	7	23.33	12	2.50
	อื่น ๆ	4	13.33	18	3.75

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่า ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 83.33 และร้อยละ 62.92 ตามลำดับ ประสบปัญหาพอควรในการใช้หนังสือเรียน เรื่องการแก้ปัญหาในการใช้หนังสือเรียนเมื่อเกิดปัญหานั้น ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 สามารถแก้ปัญหาได้เสมอ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 78.13 สามารถแก้ปัญหาได้บางครั้ง สำหรับผู้ที่ช่วยเหลือในการแก้ปัญหาหากการใช้หนังสือเรียนนั้น ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 53.33 และร้อยละ 57.08 ในคำตอบที่ตรงกันคือ อาจารย์ที่สอนวิชาภาษาไทย

ตารางที่ 20 ความพึงพอใจในหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย

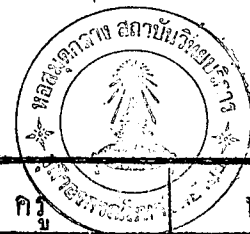
ความพึงพอใจ	ครู		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พอใจมาก	1	3.33	65	13.54
พอใจพอสมควร	25	83.33	306	63.75
ไม่ค่อยพอใจ	4	13.33	86	17.92
อื่น ๆ (ไม่พอใจอย่างยิ่ง)	0	0.00	23	4.79

ตารางที่ 21 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นทั้งในหมวดวิชาภาษาไทยหรือในหมวดวิชาอื่น

ความพึงพอใจ	ครู		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	29	96.67	350	72.92
ไม่เห็นด้วย	1	3.33	130	27.08

จากตารางที่ 20 ปรากฏว่า ครูและนักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 83.33 และร้อยละ 63.75 ตามลำดับ ให้ความเห็นว่า มีความพึงพอใจในหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยพอสมควร และจากตารางที่ 21 ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 96.67 และร้อยละ 72.92 ตามลำดับ ให้ความเห็นตรงกันว่า เห็นด้วยที่จะมีการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นทั้งในหมวดวิชาเดียวกันหรือหมวดวิชาอื่น

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยจากหนังสือ
เรียนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

ลำดับ	ข้อความ	ครู		นักเรียน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	สภาพและผลของการเรียนการสอน				
	นักเรียนมีความสังเกตทางด้านภาษาที่ขึ้น	16	25.40	245	21.21
	ฝึกการใช้ความคิดวิจารณ์	9	14.29	179	15.50
	ทำให้วิชาหลักภาษาไทยน่าสนใจขึ้น	6	9.52	218	18.87
	ทำให้เนื้อหาภาษาไทยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	7	11.11	202	17.49
	เป็นการยุ่งยากและปะปนกัน	6	9.52	73	6.32
	การเรียนการสอน เนื้อ เรื่องจากหนังสือเรียน				
	วิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ไม่รวมนั้น	3	4.76	40	3.46
	คงมาสอนหลักภาษาไทยบาง เรื่องที่นักเรียน				
	ไม่มีพื้นความรู้ทำให้ลืมเนื้อ เรื่องที่กำลังเรียนอยู่	7	11.11	97	8.40
	เนื้อหาหลักภาษาไทยไม่สัมพันธ์กับ เรื่องใน				
	หนังสือเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1	8	12.70	98	8.48
	อื่น ๆ	1	1.59	3	0.26
2	ลักษณะการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยจาก				
	หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1				
	เรียนทุกบท	16	53.33	320	66.67
	เรียนเฉพาะบางบท	7	23.33	93	19.38
	เรียนเฉพาะบางหัวข้อเรื่อง	5	16.67	31	6.46
	ไม่มีการเรียนหลักภาษาไทยจากหนังสือเรียนวิชา				
	ภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1	1	3.33	33	6.88
	อื่น ๆ	1	3.33	3	0.63

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่า ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 25.40 และ ร้อยละ 21.21 ตามลำดับ มีความเห็นตรงกันว่า การเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทย จากหนังสือเรียน วิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 นั้น ทำให้นักเรียนมีความสังเกตทางด้าน ภาษาก็ขึ้น ครูจำนวนรองลงไปคือร้อยละ 14.29 เห็นว่า จะฝึกนักเรียนในด้านความคิด วิจารณญาณ นักเรียนจำนวนรองลงไปคือร้อยละ 18.87 เห็นว่า ทำให้วิชาหลักภาษาไทย น่าสนใจขึ้น ลักษณะการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยจากหนังสือเรียน วิชาภาษาไทยชุด ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 นั้น ครูและนักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 53.33 และร้อยละ 66.67 ให้ คำตอบว่าเรียนทุกบท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการใช้หนังสือเรียน
วิชาหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ความต้องการ	ครู		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ควรเรียนวิชาหลักภาษาไทยจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 เท่านั้น	2	6.67	64	10.72
ควรเรียนวิชาหลักภาษาไทยจากหนังสือเรียนวิชาหลักภาษา ไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเล่ม 1 เท่านั้น	1	3.33	80	13.40
ควรเรียนวิชาหลักภาษาไทยจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ควบคู่กับหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยและ อาจจัดวิชาหลักภาษาไทยเป็นชั่วโมงบ้างสำหรับบางเนื้อหา	22	73.33	280	46.90
ควรแยกเรียนวิชาหลักภาษาไทยชั่วโมงหนึ่งต่างหากในหนึ่ง สัปดาห์	4	13.33	152	25.46
ไม่ควรเรียนวิชาหลักภาษาไทย	1	3.33	19	3.18
อื่น ๆ	-	-	2	0.34

จากตารางที่ 23 ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.33 และร้อยละ 46.90 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ควรเรียนวิชาหลักภาษาไทยจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ควบคู่กับหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย และอาจจัดวิชาหลักภาษาไทยเป็นชั่วโมงบ้างสำหรับบางเนื้อหา ครูและนักเรียนจำนวนรองลงไปคือร้อยละ 13.33 และร้อยละ 25.46 ตามลำดับ เห็นว่า ควรแยกเรียนวิชาหลักภาษาไทยชั่วโมงหนึ่งต่างหากในหนึ่งสัปดาห์ มีครูร้อยละ 3.33 ให้ความเห็นเช่นเดียวกับนักเรียนร้อยละ 3.18 ว่าไม่ควรเรียนวิชาหลักภาษาไทย

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นหลังจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การเรียนการสอน
วิชาหลักภาษาไทยและการใช้หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย

ความคิดเห็น	ครู		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยน่าสนใจและง่ายขึ้น	11	19.30	175	15.67
ผู้เรียนสามารถนำหลักภาษาไทยไปใช้ในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน	9	15.79	231	20.68
ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด และรู้จักสังเกตมากขึ้น	11	19.30	213	19.07
ผู้เรียนยังอยากต่อการจำกฎเกณฑ์ทางหลักภาษาไทย	9	15.79	156	13.97
วิชาหลักภาษาไทยยังเป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย	9	15.79	132	11.82
วิชาหลักภาษาไทยยังเป็นวิชาที่ยาก	6	10.53	200	17.91
อื่น ๆ	2	3.50	10	0.89

จากตารางที่ 24 ปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 19.30 ให้ความเห็นว่า หลังจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทย และการใช้หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยแล้ว การเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยน่าสนใจและง่ายขึ้น รวมทั้งผู้เรียนได้พัฒนาความคิด และรู้จักสังเกตมากขึ้น สำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 20.68 ให้ความเห็นว่า ผู้เรียนสามารถนำหลักภาษาไทยไปใช้ในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน รองลงไปร้อยละ 19.07 ตอบว่าผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและรู้จักสังเกตมากขึ้น

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคู่มือการสอนหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น เล่ม 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1	การใช้คู่มือการสอนหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 ใช้เป็นประจำทุกบท	12	40.00
	ใช้เฉพาะบางบท	13	43.33
	ใช้เฉพาะบางหัวข้อเรื่อง	4	13.33
	ไม่ใช้เลย	1	3.33
2	การประสบปัญหาในการใช้คู่มือการสอนหลักภาษาไทย ประสบปัญหามาก	-	
	ประสบปัญหาพอสมควร	20	66.67
	ไม่ประสบปัญหาเลย	10	33.33
3	คู่มือการสอนหลักภาษาไทยช่วยในด้านการเรียนรู้การสอน มากที่สุด	2	6.67
	มาก	16	53.33
	น้อย	6	20.00
	น้อยที่สุด	2	6.67
	อื่น ๆ	4	13.33

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 43.33 ใช้คู่มือการสอนหลักภาษาไทยเฉพาะบางบท รองลงไปร้อยละ 40.00 ใช้เป็นประจำทุกบท ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 ประสบปัญหาในการใช้คู่มือการสอนหลักภาษาไทยพอสมควร และครูส่วนใหญ่ร้อยละ 53.33 มีความเห็นว่าคู่มือการสอนหลักภาษาไทยช่วยครูในด้านการเรียนรู้การสอนมาก

ภาคที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะสอดคล้องตรงกันเป็น ส่วนมากในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ปัญหาและอุปสรรคการเขียนหนังสือเรียน

ก. เกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการเขียนหนังสือเรียน

เนื้อหาควรเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน และสอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เช่น การยกตัวอย่างประโยค คำ ควรเป็นเรื่องที่ น่าสนใจ ตลก ขบขันบ้าง เนื้อหาบางเรื่องยากเกินไป สำหรับความรู้ของนักเรียน เนื้อหา บางเรื่องอธิบายไว้รวบรัดสั้นเกินไปไม่กระจ่างเพียงพอ หนังสือเรียนบางตอนใช้ภาษายาก เกินกว่านักเรียนจะเข้าใจ บางครั้งเนื้อหาในหนังสือเรียนขัดกับหนังสือเล่มอื่น การยกตัวอย่าง ต่าง ๆ ในหนังสือเรียนควรให้สัมพันธ์กันกับเรื่องในหนังสือเรียน วิชาภาษาไทยชุดทักษะ-สัมพันธ์เล่ม 1 นอกจากนี้ครูเป็นส่วนใหญ่มองเห็นว่า วิธีการเขียนหนังสือไม่สามารถดึงดูด ความสนใจของนักเรียนเท่าที่ควร

ข. คำสั่งและแบบฝึกหัด

คำสั่งในหนังสือเรียนบางครั้งเขียนอธิบายไว้ไม่ชัดเจน แบบฝึกหัด บางบทมีน้อยเกินไป และครูมีปัญหาในการเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง เนื่องจากครูไม่มั่นใจในคำตอบ ที่ถูกต้องแท้จริง

ค. รูปเล่ม

รูปเล่มของหนังสือเรียน ขาดความประณีต ไม่มั่นคงแข็งแรงเท่าที่ควร นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ภาพปก และภาพในหนังสือเรียนไม่น่าสนใจนัก

ง. การเรียนการสอนจากหนังสือเรียน

หนังสือเรียนจำหน่ายไม่ทันการเปิดเรียน ปีการศึกษา 2521 ทำให้ การเรียนการสอนเกิดอุปสรรคในการเรียน การสอนวิชาภาษาไทยนั้นมีทั้ง การเรียนวิชา

ทักษะสัมพันธ์ และวิชาหลักภาษาไทย ไม่มีการแบ่งชั่วโมงเรียนที่แน่นอน ดังนั้น นักเรียนจึง
 ละเอียดไม่คอยนำหนังสือเรียนมาเรียนในชั่วโมงสอนวิชาหลักภาษาไทย และนักเรียนบางคน
 ไม่ต้องการซื้อหนังสือเล่มนี้ด้วย

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียน

ก. ก่อนการเปลี่ยนแปลงใช้หลักสูตรใหม่ ควรผลิตหนังสือเรียนออกมา
 ให้เพียงพอก่อนรวมทั้งควรมีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ และการใช้หนังสือเรียน
 อย่างกว้างขวางจะเป็นการดียิ่ง

ข. ควรใช้หนังสือเรียนเป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับนักเรียนเท่านั้น
 มิควรเป็นหนังสือเรียนโดยตรง และควรเรียนวิชาหลักภาษาไทยจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย
 ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 เท่านั้น

ค. ควรแยกแบบฝึกหัดกับเนื้อเรื่องคนละเล่ม

ง. ควรทำเฉลยแบบฝึกหัดในคู่มือการสอนหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนต้น เล่ม 1 ด้วย

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหนังสือเรียนในโอกาสต่อไป

ก. เนื้อหาของหนังสือเรียนควรเหมาะสม และสอดคล้องกับความสนใจ
 ของนักเรียนในระดับนี้ และเป็นเรื่องที่น่าสนใจน่าไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด

ข. กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ไทย ควรแต่งเป็นกลอนเพื่อสะดวกในการจำ

ค. ควรปรับปรุงรูปเล่มภาพ เพื่อสร้างความสนใจ และทำรูปเล่มให้มี
 มาตรฐานมั่นคงถาวร ทั้งนี้หนังสือเล่มนี้แทบไม่มีรูปประกอบเลย

ครูภาษาไทยและนักเรียนจำนวนมากมีความเห็นเพิ่มเติมว่า วิชา
 หลักภาษาไทยเป็นวิชาที่เรียนยากสอนให้เข้าใจยาก นักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียน ดังนั้น
 ถ้าได้ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานี้ โดยครูอาจารย์รู้จักนำกลวิธีที่ดีมาสอนให้วิชานี้มีชีวิต
 สนุกสนาน ไม่แห้งแล้ง น่าเบื่อหน่าย รวมทั้งได้ปรับปรุงหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยให้มี
 คุณภาพก็คิดว่านี่จึงจะสามารถเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียนและครูที่มีต่อวิชานี้ให้เป็นที่ไปในทางที่ดีขึ้น

หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย (ท 101 และ ท 102) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1

1. ค่านี้อาหาของหนังสือเรียน

ก. จุดประสงค์ของหนังสือเรียนกับจุดประสงค์ของวิชาหลักภาษาไทยและกับ
หมวดวิชาภาษาไทย

หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย เล่ม 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ แสดงจุดประสงค์ไว้หน้าคำนำตอนหนึ่งว่า "การเรียนหลักภาษานั้นก็เพื่อประโยชน์ให้ได้ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดีขึ้น และมีบางส่วนที่เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาของเราเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป"¹ เป็นจุดประสงค์ที่สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของวิชาหลักภาษาไทยที่กล่าวไว้ในขอ 4 คือ "ให้สามารถสังเกตลักษณะของภาษาไทย เข้าใจหลักภาษาที่จะทำให้ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ"² และจุดประสงค์ของหนังสือเรียนยังสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหมวดวิชาภาษาไทยในข้อที่ 1 คือ "ให้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติ และเป็นปัจจัยบำรุงความสามัคคีของประชาชาติ"³

ข. ความถูกต้องทันสมัยของเนื้อหาของหนังสือเรียนในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง
เนื้อหาส่วนใหญ่ถูกต้องเป็นจริงตามหลักไวยากรณ์ ตัวอย่างที่ยกมาประกอบคำอธิบายเป็นตัวอย่างภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจริง และเป็นตัวอย่างที่ก่อประโยชน์ได้ก็ เช่น

¹กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1, คำนำ.

²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520), หน้า 11.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

หน้า 63 การออกกำลังกายช่วยให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่า
เมืองไทยกำลังเผชิญปัญหาภาวะแวดล้อมเป็นพิษ ฯลฯ

ที่ฝึกข้อเท็จจริงมีอยู่ 1 แห่ง คือ

หน้า 75 แม่น้ำอเมซอน ยาวที่สุดในโลก ที่ถูกต้องเป็น
แม่น้ำอเมซอนกว้างที่สุดในโลก

ในค่านความทันสมัยของหนังสือเรียนนั้น กรมวิชาการได้ปรับปรุงเนื้อหา
หลักไวยากรณ์จากเดิมโดยไม่เน้นกฎเกณฑ์ แต่มุ่งให้นักเรียนรู้จักสังเกตและใช้ความคิดให้
มากที่สุด¹

ค. เนื้อหาในหนังสือเรียน

เนื้อหาในหนังสือเรียนเล่มนี้มีครบถ้วนตามที่หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 กำหนดไว้ เนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเข้าใจ
เกี่ยวกับหลักภาษาไทย สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม ลักษณะธรรมชาติของภาษา
และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องเบื้องต้นที่เจ้าของภาษาจำเป็นต้องทราบและนำไปใช้ได้
ถูกแบบแผน²

เนื้อหาในหนังสือเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ดังนั้นจึง
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เรื่องอักษรไทย และหลักการเขียนตัวอักษร
ประโยคและการสื่อสาร และการใช้พจนานุกรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนมาก ส่วน
อื่น ๆ ก็เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1, คำนำ.

²เรื่องเดียวกัน.

2. ความรู้วิธีการเขียนหนังสือเรียน

ก. การเสนอเนื้อหา การจัดลำดับเรื่องของหนังสือเรียนจัดทำตามคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ท.101, 102 ไว้ว่า ประกอบด้วยการสังเกตลักษณะต่าง ๆ ของภาษาไทย เข้าใจหลักบางประการ เพื่อให้เกิดความสนใจและนำหลักไปใช้ให้เกิดผล ความเข้าใจกฎเกณฑ์และศัพท์บัญญัติเท่าที่จำเป็นต่อทราบ เนื้อหาของหลักสูตร เปรียบเทียบกับเนื้อหาในหนังสือเรียนได้ดังนี้คือ

<u>เนื้อหาในหลักสูตร</u>		<u>เนื้อหาในหนังสือเรียน</u>
1. เสียงในภาษาไทย	บทที่ 1	เสียงในภาษา
2. ตัวอักษรไทยและหลักการเขียนตัวอักษร	บทที่ 2	อักษรไทยและหลักการเขียนตัวอักษร
	บทที่ 3	ไตรยางศ์
3. การจำแนกคำในภาษาออกเป็น 7 ชนิด คือ นาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ บุพบท สันธาน และอุทาน	บทที่ 5	การจำแนกคำในภาษาไทย
4. ความหมายกับการสื่อสาร การใช้ ประโยคสื่อสาร ส่วนประกอบของ ประโยค	บทที่ 4	ประโยคและการสื่อสาร
5. หลักการอ่านออกเสียง	บทที่ 6	การอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย
6. การใช้พจนานุกรม ¹	บทที่ 7	การใช้พจนานุกรม ²

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521,
หน้า 12.

²กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1, สารบาญ.

ข. การอธิบายเนื้อหา สามารถอธิบายได้ชัดเจนพอสมควร มีบางแห่งที่ควรแก้ไขดังนี้

1. หน้า 4 - 7 พูดเรื่องเสียงสระ และการออกเสียงสระ แต่รูปสระนำไปอธิบายในบทที่ 2 หน้า 13-17 ทำให้เรื่องไม่ชัดเจน ควรรวม 2 เรื่องควบกัน

2. สัญลักษณ์ของสระในหน้า 4 เขียนว่า

สัญลักษณ์

สัญลักษณ์

อะ คือ เสียงสระในคำ ปะ าลา อา คือ เสียงสระในคำ ปา
ถ้าจะอธิบายให้ชัดเจนขึ้นควรเขียนว่า

สัญลักษณ์

สัญลักษณ์

-ะ คือเสียงสระอะ เช่น ปะ -า คือเสียงสระอา เช่น ปา
าลา

3. การอธิบายเรื่องเสียงวรรณยุกต์ในหน้า 7 ไม่มีรูปวรรณยุกต์

4. ผู้เรียบเรียงพูดถึง "หน่วยเสียง" เสมอ หน้า 9 แต่ไม่ได้อธิบายว่าหน่วยเสียงคืออะไร ควรให้คำอธิบายไวด้วย

5. เรื่องพยัญชนะต้นสองตัวซ้อนกัน ผสมสระตัวเดียวกันนั้น นอกจากออกเสียงนำและกล้ำกันแล้ว ยังออกเสียงตามกันได้อีกวิธีหนึ่ง เรื่องนี้ไม่ได้กล่าวไว้ในบทเรียน

6. หน้า 44 ข้อ 2 อธิบายว่า "อักษรนำ-อักษรตาม มีอีกประเภทหนึ่งคือ ห นำ อักษรเดี่ยวทุกตัว และไม่ออกเสียง ห" ซึ่งผิดความจริงเพราะ

หงา ไม่ได้ออกเสียง งา

หนา ไม่ได้ออกเสียง นา

คำอธิบายนี้จึงควรแก้ไขใหม่เป็น

"ห นำ อักษรเดี่ยวทุกตัว ให้ผันเสียงอักษรเดี่ยวตามเสียง

ตัว ห โดยไม่ต้องออกเสียงตัว ห"

7. หน้า 85 อธิบายไว้ว่า

"อักษรแทนเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ในภาษาไทยมีลักษณะ
 อยู่คงที่ ไม่เหมือนอักษรวิธีของภาษาบางภาษา เช่น โอะ แทนเสียงสระในพยัญชนะเช่น
 โง โจอโ และเอียบ แทนเสียงสระในพยางค์ เช่น เทียน เปียก"

คำอธิบายนี้ไม่ครอบคลุมเรื่องการออกเสียงคำในภาษาไทย เพราะใน
 ภาษาไทยรูปกับเสียง สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ อาจไม่คงที่ได้ในบางกรณี เช่น

- ตก เป็นคำที่มีสระลดรูป ไม่ปรากฏรูปสระ โอะ
- ชา ออกเสียงวรรณยุกต์ตรี ไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์
- ช่วย ไซพยัญชนะ ว แทนเสียงสระ อัว

ค. ส่วนวนภาษาที่ใช้อธิบายเนื้อหา ผู้เรียบเรียงอธิบายเนื้อหาด้วยภาษา
 ที่ง่าย ๆ หลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์ทางไวยากรณ์ที่เคยใช้เป็นภาษามาลี นับว่าสะดวกแก่ผู้เขียน
 เพราะจะเข้าใจได้ง่ายขึ้น

- เช่น เรื่องประโยค ใช้ "ประโยคความเดียว" แทน
 "เอกรรตประโยค"
- ใช้ "ประโยคเน้นผู้กระทำ" แทน
 "ประโยคกรรตุ"

เรื่องการจำแนกคำในภาษาไทย เป็นคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา
 คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน นั้นเดิมแยกชนิดย่อยของคำแต่ละชนิด และ
 ให้ชื่อเป็นศัพท์บาลี เช่น สามานยนาม ปฤจฉาสรรพนาม สกกรรมกริยา ประพันธวิเศษณ์
 ฯลฯ แต่ในหนังสือเรียนเล่มนี้ไม่ใช่ เมื่อจำเป็นต้องแจกแจงประเภท จะใช้คำง่าย ๆ
 เช่น สรรพนามไร้อาณ สรรพนามบอกความไม่เจาะจง เป็นต้น

การใช้ภาษาอธิบายเนื้อหาส่วนมากใช้คำง่าย ๆ แต่มีบางแห่งใช้
 ศัพท์ที่ยากสำหรับนักเรียน เช่น ในหน้า 9 อธิบายว่า

"เสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ คึงไค้กล่าวมาแล้วในช่วง
 ที่ 2 นับว่าเป็นเสียงที่มีนัยสำคัญในภาษาไทย"

3. ค่านวนประกอบของหนังสือเรียน

ก. รูปเล่ม

1. การทำปก ปกเป็นกระดาษสีขาว 150 กรัม คุณภาพพอใช้ดี มี 3 สี คือ สีขาว สีม่วง และสีคำ พื้นปกสีม่วงคอนบนสุดมีข้อความควยตัวหนังสือสีคำว่า หนังสือเรียน ถัดลงไปเป็นข้อความว่า วิชาหลักภาษาไทย ท.101 และ ท.102 ชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น เล่ม 1 ตามลำดับ ข้อความเหล่านี้อยู่บนพื้นสีขาว ต่อไปเป็นภาพลายดอกประดิษฐ์ เน้นควยเส้นสีม่วงและสีคำ บนพื้นสีเหลืองสีขาว สลับกับวงกลมสีคำ สีขาว และสีม่วง ภาพหน้าปกสีสวยงามพอใช้ ไม่ถึงกับสะดุดตา แต่ไม่สื่อความหมายถึงเรื่องในหนังสือเรียนนัก ตอนล่างสุดเป็นแถบสีขาว มีรูปเสมาธรรมจักรซึ่งเป็นเครื่องหมายของกระทรวงศึกษาธิการ และมีคำว่า กระทรวงศึกษาธิการ ถัดลงมาเป็นราคาของหนังสือ

2. การเข้ารูปเล่ม ใช้วิธีเย็บกลางควยลวด

3. ขนาดของหนังสือเรียน หนังสือเรียนเล่มนี้มีขนาด 8 หน้ายก วกควยยาว $10\frac{1}{4}'' \times 7\frac{1}{4}''$

4. กระดาษที่ใช้พิมพ์ เป็นกระดาษบรุ่มพ์ (New Print) 52 กรัม

ข. การพิมพ์

1. ขนาดของตัวพิมพ์ การพิมพ์เนื้อหาเป็นพิมพ์ชนิด 19.5 Point หัวข้อเป็นตัวกลางขนาด 24 Point

2. ตรงหัวข้อเรื่องมีการพิมพ์ตัวอักษรขนาดที่โตกว่าตอนพิมพ์เนื้อเรื่อง ใช้ตัวอักษรสีคำหนา และมีการขีดเส้นใต้เพื่อเน้นข้อความสำคัญ

3. การใช้เครื่องหมายวรรคตอนมีความถูกต้อง

4. ความชัดเจนและความสะอาดในการพิมพ์ การพิมพ์ตัวอักษรส่วนใหญ่ชัดเจนดี แต่มีอักษรบางตัวหมึกพิมพ์บางเกินไปทำให้ตัวอักษรไม่คมชัด และบางตัวหมึกพิมพ์หนาเกินไป ทำให้อักษรไม่สะอาดเลอะไปบ้าง เช่น

ตัวอักษรบางตัวหนักเกินไป ไค้แก

หน้า 8 บรรทัดแรก คำว่า เสียง

หน้า 28 ย่อหน้าแรก คำว่า ตัวอย่าง เบ่ จั๊วะ และตรงข้อสังเกต
คำว่า เสียง

ในหน้าเดียวกันนี้ ตรงแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 1. คำว่า จงบอกว่าคำ
รัฐบาล กรองกาชูนัน ระอิดระอา คำสั่ง
ในข้อ 2 ตัวพิมพ์ไม่ชัดเจนเป็นอย่างมาก และ
ในข้อ 3 คำว่า เสาร์

หน้า 81 ข้อ 5 ข้อความที่ว่า เมื่อเป็นบุพบท เครื่องหมาย นชลิชิต
ไม่ชัดเจน

หน้า 93 ข้อ 6.1 ข้อความที่ว่า คำบางคำในภาษาไทย

ตัวอักษรบางตัวหนักหนาเกินไป ทำให้เลอะ เช่น

หนักจากตัวอักษรหน้าอื่นมากเกินไปทำให้เป็นหน้าต่าง ๆ ทำให้

อักษรไม่ชัดเจน ไค้แก

หน้า 22 ข้อ ข

หน้า 37

หน้า 41

หน้า 43, 44, 45

หน้า 47

หน้า 52, 53

หน้า 65

หนักหนาเกินไปในหน้าของหนังสือเรียน ทำให้ตัวอักษรเบลอ เช่นในหน้า

1 และหน้า 94

5. การพิสูจน์อักษรและการเรียงพิมพ์ พบที่พิมพ์บกพร่องบ้างเล็กน้อย คือ
- หน้า 33 ตัวอย่าง ก สะกด เขียนว่า "จาง" ที่ถูกเป็น "จาก"
- หน้า 54 ตัวอย่างประโยคเน้นผู้ถูกกระทำ เขียนว่า
 "ระฆังตีแล้ว เสียงหมาหอนไต่ขึ้นไปไกล"
 ที่จริงเป็นคนละประโยค จึงควรพิมพ์แยกประโยคไว้คนละบรรทัด ดังนี้
 "ระฆังตีแล้ว"
 "เสียงหมาหอนไต่ขึ้นไปไกล"
- หน้า 56 เรื่องการขยายส่วนต่าง ๆ ของประโยคความเดียว
 ตัวอย่างการขยายประธาน วงเล็บไว้ว่า (คำที่ขีดเส้นใต้
 คือส่วนขยาย) แต่ในข้อความที่ยกตัวอย่างไว้ไม่มีคำที่ขีด
 เส้นใต้
- หน้า 57 ตัวอย่าง การขยายผู้ถูกกระทำ (กรรม) ในภาคแสดง ก็มี
 ความบกพร่องกรณีเดียวกันกับหน้า 56
- หน้า 90 แบบฝึกหัดที่ 19 เนื้อหาข้อ 4 อยู่ติดกับแบบฝึกหัดเกินไป
 ควรขย่อกและเว้นระยะห่างให้เห็นชัดเจน เพื่อป้องกัน
 ความเข้าใจผิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของแบบฝึกหัด

ค. ภาพประกอบ

มีภาพประกอบแสดงวิธีฝึกปากขณะออกเสียงสระ อะ อาก อี อี้ อึ อึ อู อู
 เอ เอ โอะ โอ เป็นภาพสี่ขาวดำ มีทั้งหมด 6 ภาพ เรียงกัน แต่ละภาพมีขนาด
 ประมาณ 2 ซม. x 4 ซม. อยู่หน้าที่ 6 ของหนังสือเรียน

ง. กิจกรรมและแบบฝึกหัด

มีกิจกรรมและแบบฝึกหัดเมื่อจบเนื้อหาในแต่ละช่วง และมีครบทุกบท สำหรับ
 กิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่จะให้ทำแบบฝึกหัดในหนังสือเรียน แบบฝึกหัดมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา

วิชาที่เรียน แต่มีสิ่งผิดพลาดเกี่ยวกับแบบฝึกหัดอยู่บ้าง คือ

1. บางแบบฝึกหัดไม่เขียนให้ชัดเจน เช่น หน้า 26 ข้อ 5 ให้นักเรียนบอกว่าคำที่ขีดเส้นใต้ในคำประพันธ์เป็นวรรณยุกต์อะไร และเสียงอะไร แต่วิธีการเสนอยังไม่แจ่มชัด เขียนไว้ว่า

เรือชัยไวว่องว้าง รวก เร็วจริงยิ่งอย่างลม

ว้าง รวก

น่าจะพิมพ์เป็น

ว้าง ฐาวรรณยุกต์..... เสียงวรรณยุกต์....

2. ในบางแบบฝึกหัด มีการแยกคำประพันธ์มา และมีการระบุผู้แต่งไว้ด้วย แต่บางบทประพันธ์ก็มีใครระบุ ซึ่งน่าจะกระทำให้เสมอกันไป ดังในแบบฝึกหัดที่ 2 หน้า 73 ไม่ระบุชื่อผู้แต่งบทประพันธ์

ไครมาเป็นเจ้าเขาครอง

คงจะต้องบังคับขับไล่

เคียวเข็ญเย็นคำรำไป

ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย

เขาจะเห็นแก่หน้าคำขอ

จะนับถือพงษ์พันธุ์นออย่าหมาย

ไหนจะต้องเหนื่อยยากลำบากกาย ไหนจะอายุทั่วทั้งโลก

และคำว่า พงษ์ ควรเขียนเป็น พงศ์

จ. ส่วนประกอบอื่น ๆ

1. หนังสือเรียนไคแจงใหญ่อ่านทราบรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อสำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จังหวัดที่ตั้งสำนักพิมพ์ และจำนวนเล่มที่พิมพ์ออกสู่ตลาดอย่างชัดเจนในปกหน้าด้านใน ซึ่งบรรจุข้อความไว้ละเอียด ดังนี้

ชื่อหนังสือเรียน

หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1

ของ

กระทรวงศึกษาธิการ

ครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 1 500,000 เล่ม
 ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2521
 ราคา 8.00 บาท
 โรงพิมพ์ ครูสภาอากพราว

2. หนังสือระบุผู้จัดทำไว้ชัดเจนในหน้าค่านำของหนังสือเรียน แต่มิได้ระบุ
 ประสิทธิภาพ วุฒิของผู้แต่งไว้ด้วย

รายชื่อผู้จัดทำมีดังนี้คือ

1. นางสาวกฤษณา รัตนวงศ์
2. นางสาวซอนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ
3. นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ
4. นางนิตยา มาศะวิสุทธิ
5. นางบุญชื่น ทองอยู่
6. หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ
7. นางบุญนาค คำเมือง
8. นางประคอง นิมนานเหมินทร์
9. นางสาวประถมา กนิษฐนาคะ
10. นางปราณี บุญชุม
11. ร.ต.ไพโรจน์ อุปพงศ์
12. นางยุพา สงศิริ
13. นางสาววลัยรัตน์ อติแพทย์
14. นางสาววันเพ็ญ พงษ์จินดา
15. นางสมศรี ทักษ์รัตนศรันย์
16. นายสวนิต ยมาภัย
17. นางสาวใจ อินทร์พรรย์
18. นายสุระ คามาพงษ์

19. หมอมหลวงเสริมแสง พันธุมสุต

20. นายอภิวัฒน์ ปรีชาประสาธน์

3. สารบัญ สารบัญของหนังสือเล่มนี้อยู่ถัดจากคำนำ มีด้วยกัน 7 บท สารบัญมีหัวข้อย่อย ทำใ้ดูถูกต้องชัดเจน ตัวเลขหน้าจริง ๆ ในแต่ละแผนกกับเลขหน้าที่พิมพ์ในสารบัญตรงกัน

4. เชิงอรรถ ไม่มี

5. บรรณานุกรม ไม่มีบรรณานุกรมท้ายเล่มหรือท้ายบท

ตารางที่ 26 สักส่วนของส่วนประกอบของหนังสือเรียน

ส่วนประกอบ	หน้า	คิดเป็นร้อยละ
เนื้อหาของหนังสือเรียน	70.50	66.51
แบบฝึกหัด	32.50	30.66
ภาพประกอบ	1.00	0.94
ที่ว่าง	2.00	1.89
รวม	106.00	100.00

จากตารางที่ 26 จะเห็นได้ว่า หนังสือเรียนมีส่วนที่เป็นเนื้อหามากที่สุดคือร้อยละ 66.51 และส่วนที่น้อยที่สุดคือ ความภาพประกอบ มีเพียงร้อยละ 0.94

ตารางที่ 27 สัดส่วนของเนื้อหาและแบบฝึกหัดของหนังสือเรียน

หัวข้อเรื่อง	เนื้อหา		แบบฝึกหัด	
	จำนวนหน้า	ร้อยละ	จำนวนหน้า	ร้อยละ
เสียงในภาษา	9.00	8.49	3.00	2.83
อักษรไทยและหลักการเขียนตัวอักษร	16.50	15.57	7.00	6.60
ไทรยางงี่	7.50	7.07	6.00	5.66
ประโยคและการสื่อสาร	10.50	9.91	4.00	3.77
การจำแนกคำในภาษาไทย	12.50	11.79	5.50	5.19
การอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย	10.50	9.91	4.50	4.25
การใช้พจนานุกรม	4.00	3.77	2.50	2.36
รวม	70.50	66.51	32.50	30.66

จากตารางที่ 27 จะเห็นได้ว่า หัวข้อเรื่อง อักษรไทยและหลักการเขียนตัวอักษร มีส่วนที่เป็นเนื้อหาและแบบฝึกหัดมากที่สุด คือร้อยละ 15.57 และร้อยละ 6.60 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย